

VU Research Portal

Mamainde Grammar

Eberhard, D.

2009

document version

Publisher's PDF, also known as Version of record

[Link to publication in VU Research Portal](#)

citation for published version (APA)

Eberhard, D. (2009). *Mamainde Grammar: a Northern Nambikwara language and its cultural context*. [PhD-Thesis – Research external, graduation internal, Vrije Universiteit Amsterdam]. LOT.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal ?

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

E-mail address:

vuresearchportal.ub@vu.nl

Samenvatting

Het Mamaindê is een Indianenvolk dat bestaat uit 250 personen, die, over 4 dorpen verspreid, leven in het grensgebied van de staten Mato Grosso en Rondônia, in Brazilië. Deze grammatica geeft een beschrijving van de taal van de Mamaindê, die met uitsterven wordt bedreigd. Het Mamaindê behoort tot de Nambikwara taalfamilie, en wel de noordelijke tak daarvan. Hoewel de traditionele taal nog steeds de voertaal is, zijn de eerste tekenen van desintegratie zichtbaar, vooral vanwege de snelle toename van het aantal jongeren dat ook het Portugees beheerst.

Het eerste hoofdstuk beschrijft de culturele, historische en sociolinguïstische context van het Mamaindê. Het schetst voor de lezer het kader voor een beter begrip van de culturele nuances die in de taal zijn verweven. Om de verwevenheid van taal en cultuur zichtbaar te maken, worden, waar mogelijk, voorbeelden aangereikt die deze interactie illustreren.

Het tweede hoofdstuk gaat uitvoerig in op de klankstructuur van het Mamaindê. Het foneemsysteem bevat 16 klinkers en 14 medeklinkers. Het relatief grote aantal klinkers vindt zijn verklaring in het contrastieve karakter van nasaliteit en ‘creaky voice’. De maximale expansie van de lettergreep is CCVVCC. Het woordaccent is overwegend kwantiteitsgevoelig en kan worden voorspeld door middel van verschillende accentregels, die ieder afzonderlijk gelden voor een specifiek stratum van de morfologie. Mamaindê is een toontaal met twee lexicale tonen die voorkomen in vier verschillende lettergreep patronen en toonregels die door de morfologie worden geconditioneerd. De meer dan 20 productieve fonologische processen, waaronder assimilatie, elisie, epenthese, fortitie, lenitie, metathese, coalescentie en klinkerverlenging, geven een idee van de complexiteit van de fonologische component van de taal. Een aantal processen is bovendien interessant vanuit theoretisch perspectief, zoals de spreiding van de plaatskenmerken van klinkers naar de codaconsonanten en de preoralisering van nasale medeklinkers. Zowel de segmentele als suprasegmentele (accent, toon) fonologie worden veelal geconditioneerd door de morfologie.

De morfologie wordt besproken in hoofdstuk 3. Hier krijgen wij zicht op de zeer uitgebreide woordvormingsprocessen van deze polysynthetische taal. De nominale classificatie wordt, behalve voor de classificatie van de zelfstandige naamwoorden, ook gebruikt voor de metaforische woordvorming. De werkwoordsmorfologie is zeer complex en geeft plaats aan 15 verschillende affixen. Zelfstandige naamwoorden kunnen als prefixen worden geïncorporeerd in het werkwoord, vooral de woorden voor lichaamsdelen die bij de actie uitgedrukt in het werkwoord zijn betrokken. Een uitgebreid systeem van evidentialiteit, dat is versmolten met het tempussysteem, geeft de spreker de mogelijkheid om voor elke zin de bron van de overgebrachte informatie aan te geven. Het bestaan van een hoog en een laag register, elk met zijn eigen verzameling affixen, maakt het systeem sociaal flexibel. Door middel van een groep koostermen kan de spreker een hoge graad van intimiteit uitdrukken ten aanzien van de focus van zijn uiting. Tevens beschikt hij over een aantal emotieve morfemen, waarmee hij kan aangeven hoe hij zich gevoelsmatig ten opzichte van zijn uiting positioneert.

Het vierde en laatste hoofdstuk beschrijft de syntaxis (zinsbouw) en de discourse. Dit is het kortste hoofdstuk, omdat de zinsbouw de minst complexe component is van de Mamaindê grammatica. Een aantal constructies is nochtans interessant, zoals de onpersoonlijke constructie, die het de spreker toestaat enigermate afstand te nemen van zijn uiting wanneer hij spreekt over zijn eigen emoties. Ook is er een groot aantal connectieven die functioneren in een systeem van 'switch reference', zodat de hoorder weet wanneer de volgende zin van onderwerp verandert. Terwijl de discourse niet erg in de diepte wordt bestudeerd, wordt kort aandacht geschonken aan onderwerpen als herhaling, 'tail-head' verbindingen en vooropplaatsing.